

Posudek školitele diplomové práce Kristýny Kunclové
" Lateralita v sociálním a lokomočním chování prasat domácích
(*Sus scrofa f. domestica*)“

Marek Špínka

Předložená práce Kristýny Kunclové je zaměřena na kvantitativní zkoumání lateralit v hravém chování domácích selat. Hlavním cílem bylo stanovit, do jaké míry jsou lokomotorická hra, sociální hra, a agresivní chování mladých selat, lateralizovány.

Za pozitivní stránky práce považují tyto:

- Práce je zaměřena na jasně vymezené téma s konkrétními otázkami.
- Zkoumání těchto otázek je založeno na rozsahu empirických dat, který je plně srovnatelný se světovými studiemi zaměřenými na otázku behaviorální lateralit, konkrétně na analýze asi 6 500 herních a sociálních prvků chování, odečtených z videozáznamů chování 64 selat ve dvou různých situacích.
- Práce přináší kvantitativně velmi doložený hlavní závěr, že hravé chování selat je stranově téměř dokonale symetrické, pokud jde o rotaci těla i hlavy a orientaci levou či pravou stranou k partnerovi ve hře či souboji. To je velmi zajímavý výsledek v porovnání s převahou studií dokládajících vyšší či nižší míru lateralit v různých typech chování savců.
- Z tohoto hlediska jsem přesvědčen, že výsledky budou dobře publikovatelné v kvalitním etologicky zaměřeném časopise.
- Výsledky empirického testování jsou v práci uspokojivým způsobem představeny v grafické a tabelární podobě.

Zároveň musím konstatovat, že práce má řadu nedostatků, z nichž zde uvádím:

1. V teoretické části je značná část tezí a popisů stavu současné poznání podána spíše útržkovitým způsobem a navzájem nedostatečně propojená. Výsledkem je, že některé pasáže mají spíše podobu konceptu než vypracovaného konečného textu, viz například celá série jednovětvých odstavců na str. 10.
2. Rozsah citované literatury nepochybně mohl být rozsáhlejší. Autorka podle mého názoru ke konkrétním otázkám řešeným v práci shromáždila dosavadní studie téměř vyčerpávajícím způsobem, a potud je vše v pořádku. Tyto konkrétní otázky autorka také zapojuje do existujících teorií jak s ohledem na lateralitu, tak s ohledem na hru, nicméně právě v tomto ohledu se mohla opírat o širší aparát a zejména důkladněji jednotlivé spojitosti originálně promyslet a provázat, byť si s důrazem na možné rozpory v teoriích a nedostatek empirické podpory. Z tohoto hlediska je například pojednání o hravém chování (které je pak hlavním tématem empirické části práce) na str. 13-15 málo uspokojivé jak z hlediska rozsahu, tak z hlediska hloubky a důkladnosti. Totéž se týká konkrétně hry u prasat, kde by bylo velmi žádoucí zasadit ji do ontogenetického kontextu tohoto konkrétního druhu i způsobu jeho chovu, avšak v práci toto dostatečně pojednáno není.

3. V teoretické části se také vyskytují paušalizující a zjednodušené konstatování, např na str 12, „rotační pohyby se u suchozemských savců projevují v podstatě jen v horizontální rovině“ - a co při válení se, šplhání, skoky?
4. V empirické části nelze přehledně popsané statistické postupy s chybným použitím základních statistických pojmů. Například na str. 12 „Shodu uvnitř vrhů jsem počítala pomocí analýzy rozptylu (ANOVA), přičemž znakem byla příslušnost k vrhu a náhodná veličina byl index laterality“, přičemž je zřejmé, že ve skutečnosti byla příslušnost k vrhu fixním faktorem a index laterality závislou proměnnou.
5. Ač jsou jednotlivé výsledky představeny vhodně zvolenými grafy a tabulkami, celkový přehled o výsledcích není snadné získat. Přehledné shrnutí či celková tabulka výsledků by bývaly této sekci práce velmi pomohly.
6. Také diskuse, podobně jako úvod, mohla být důkladnější. Hlavním a velmi zajímavým výsledkem práce je takřka dokonalá ne-lateralita, tedy symetrie hravého a agresivního chování. To je v kontrastu s řadou nálezů u jiných typů chování savců. Autorka tento rozdíl konstatuje a diskutuje jeho možné příčiny na str 44, nicméně právě možnost, že hravé chování může být v tomto ohledu zvláštní (bod 3) by zasloužila důkladnější zamyšlení, neboť o rozdílech v kinematice herních oproti „vážným“ pohybům existuje řada údajů.
7. Formulační a gramatická kvalita textu mohla být také lépe finalizována. Řada vět je pádově, vazbou či koncovkově invalidních, například: „Zatím ojedinelé studie, zabývají se stranovou preferencí v sociální chování, jsou studie ..“ nebo „asymetrie .. projevuje se pro různé aspekty chování“ (str 10).
8. Práce má z formálního hlediska další nedostatky, například zvláštní závorkování jednotlivých odkazů v textu či neplné odkazy v seznamu literatury (Glick and Shapiro 1985).

Je zřejmé, že ze své role školitele jsem do určité míry spoluzodpovědný za nedostatky práce a měl bych se vyjádřit k příčinám jejich vzniku. Hlavní příčinou je sepsání práce opravdu na poslední chvíli, takže nebyla možnost z mé strany na nedostatky a možnosti zlepšení upozornit a dosáhnout kvalitnější podoby odevzdané práce.

Přes veškeré výhrady ke způsobu a kvalitě vypracování textu po obsahové i formální stránce diplomovou práci doporučuji k obhájení. Důvodem k tomu je skutečnost, že hlavního cíle, tedy přinést validní výzkum dobře vymezené empirické otázky zasazené do současného stavu vědeckého poznání, práce dosáhla.

V Praze 11. září 2018